

m+d mimarlık

Kasım, 2015 Sayı: 14

Dürriin Süer, Metin Kılıç

“İzmir’de yaşamayı ve üretmeyi seviyoruz...”

Yapı pratiği ve akademik ortam deneyimlerini buluşturan bir yaklaşımla ödüllü ve başarılı projelere imza atan M artı D Mimarlık ortakları Mimar Metin Kılıç ve Y. Mimar Dürriin Süer ile yaşam biçimi olarak gördükleri mesleki pratiklerini ve İzmir’deki mimarlık ortamını konuştuk.

YASEMİN SENER
yasener@gmail.com

1987 yılında kurulan M artı D Mimarlık, Metin Kılıç ve Dürriin Süer yönetiminde mimarlık hizmetlerini sürdürüyor. Yapı pratiği ve akademik ortam deneyimlerinin öngörülerini ile konut, ticaret, sağlık, eğitim binaları gibi çeşitli konularda ve kentsel tasarım gibi farklı ölçeklerde projeler üreten, uygulama ve kontrollüklerini yapan Metin Kılıç ve Dürriin Süer, eğitim ve pratiği bütünleştiren tutumlarıyla ürettikleri işler aracılığıyla günümüzün mimarlık kültürüne önemli katkılarda bulunuyorlar. 2008 yılında düzenlenen çağrılı mimari proje yarışmasında birinci olarak inşa edilen OİB Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi projeleriyle 2011 yılında ARKİTERA İşveren Ödülü’nü işverenleriyle paylaşan, 2012 yılında da 13. Ulusal Mimarlık Sergisi Yapı Dalı Ödülü’ne layık görülen Metin Kılıç ve Dürriin Süer ile İzmir’deki ofislerinde sürdürdükleri 28 yıllık mimarlık serüvenlerini konuştuk.

Mimarlığı ilk olarak ne zaman/nasıl dert etmeye başladınız?

Dürriin Süer: Bilmiyorum... Acaba mimarlık eğitimine başladığımda mı? Aslında mimarlık okuluna girmeden önce de yaşadığım ortama müdahale etme, düzenleme, değiştirme isteğim ve çabalarım hep vardı. Kendi yaşam alanımı, odamı sıkça değiştirdim. Mobilyaların yerleriyle oynamak, duvarların rengini değiştirmek - ki bu işi kendim yapardım-, objelerle tarz yaratmak gibi... Tabii aslında bunu şimdi sizin sorunuz üstüne düşündüğümde değerlendiriyorum. Bilinçli bir hal değil, yaşadığımız ortam ile kurduğumuz ilişki, haşır neşir olma hali... Bulduğum mekanları, ortamları incelemeyi, buradaki insanları, davranışlarını izlemeyi severdim. Mimarlık eğitimi de bu durumu destekleyen, pekiştiren, nedenselleştiren bir bilinç yaratıyor. Mimarlıktaki tavrımıza, düşünme biçimimize baktığımda, mevcut durumu önemseyen bir eğilim var; bağlamı önemsiyoruz. Belki bu kişisel davranış biçimi, öğrenmek, anlamak, kavramak, düşünmek, deneyimlemekle daha fark-

lı bir algı ve tavra dönüşüyor, mimarlık eylemimize yansıyor.

Metin Kılıç: Aslında inşaat faaliyetlerinin içinde büyüdüm diyebilirim. Ben Bulgaristan, Kırcaali doğumluyum. Yedi yaşında İzmir’e geldik. Burada da, orada da oturduğumuz evleri kendimiz yaptık. Ev yapacağımız tuğlaların çamuruyla oynamak çocukluk için çok güzel bir ortamdı. Yani çocuk yaşta yapı yapmayı birebir deneyimledim diyebilirim. Belki de bundan dolayı ‘yapma eylemi’ ve ‘detay çözmek’ hep ilgimi çekmiştir. Ama mimarlığı dert etmek, öğrenmek ve deneyimlemekle başladı, diye düşünüyorum. Tasarlamak, uygulamak, görmek, görmek...

Bu mesleği seçmeye nasıl karar verdiniz? Sizi etkileyen, örnek aldığımız birileri oldu mu?

D.S.: Çok da bilinçli değildim belki ama mimar olmak, tasarımcı olmak istiyordum. Üniversite girişinde tercih listeme yazdım ve şanslıyım ki istediğim yere girebilirdim. Lise döneminde İzmir Resim Heykel Müzesi’ndeki resim atölyelerine devam etmiştim. Bu-

rası fotoğraf, resim, heykel gibi farklı sanat dallarının konuşulduğu, tartışıldığı, sergilendiği bir ortam sunuyordu. Mimar değil ama sanatçı pek çok arkadaşım, tanışıklıklarım oldu. Mimarlığı tercih etmemde etkili olduğunu düşünüyorum bulunduğum o ortamın.

M.K.: Meslek tercihim yoktu aslında. Bildiğim tek şey benim dönemim için popüler bir meslek olan tıbbı karşı ilgisizliğimdi. Tıbbiyeyi seçmek istemediğimi biliyordum. Onun dışında tercihlerimi yaptım ve sonuçlar açıklandığında beşinci tercihim olan mimarlık bölümünü kazanmıştım. Okul başladığında önce üniversite yaşamının özgür ortamını, öğrenmeye başladıkça da mimarlığı sevmeye başladım ve hala yaptığım işi, mesleğimi, mimarlığı seviyorum.

Mimarlık eğitiminizi Dokuz Eylül Üniversitesi’nde alma nedenleriniz nelerdi? Nasıl bir eğitim hayatınız oldu? Etkilediğiniz hocalarınız kimlerdi?

D.S.: İlkokulden hemen sonrası bana çok da iyi gelmeyen bir yatılı okul deneyiminden sonra üniversiteyi İz-

mir dışında okumak, aile ortamından ayrılmak istemedim ve İzmir’deki okullar arasından yaptım tercihim. İzmir’de tek mimarlık okulu vardı, o da Ege Üniversitesi bünyesinde bulunuyordu. Benim üniversiteye girdiğim 1982 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi kuruldu ve mevcut mimarlık okulu DEÜ adı altında yaşamaya başladı. O günün Türkiye’sinde mimarlık eğitimi sanırım dokuz-on okulda veriliyordu. Okulumuz yaklaşık on yıllık kurumsal geçmişi olan yeni bir okul sayılabilir. Kent merkezinde konumlanmış bir binada, Güzel Sanatlar Fakültesi’nin tiyatro, sinema bölümleri ile birlikte mekanlarımızı paylaşarak, etkileşerek bir eğitim yaşamı sürdürdük. Çeşitliliğin neden olduğu bu zenginliği çok değerli görüyorum. Mimarlık bölümünde ODTÜ, İTÜ, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi gibi farklı okullardan, ekollerden yetişmiş, yurtdışında akademik çalışmalarını tamamlamış genç bir akademisyen kadro vardı. Bu akademik yapı bir arada, çoğulcu bir okul kimliğini oluşturmakla birlikte, eğitim programına yansıyan doğru bina çözme-

öğretme, bu beceriyi kazandırmaya yönelik bir modeldi. Mimarlığın teknik bilgisi üzerine konsantre olmuş bir eğitim programı... Genç hoca kadromuz, heyecanlı, istekli ve mimarlığın farklı alanlarına ilgilidiler. Bazı hocalarımızın meslek pratiğiyle daha yakın bir ilişkisi vardı. Bazıları yarışmalara girmeyi severdi. Öğrencileri de zaman zaman bu ortamlara dahil ederlerdi.

Üniversite sınav sonuçları gelip, mimarlık bölümüne girdiğimi öğrenince bir kitapçıya gidip mimarlıkla ilgili herhangi bir kitap aradım. Karşıma çıkan yayın, mimarlık üzerine yazılmış bir denemeler kitabı oldu: "Mimarlığın Özü ve Sözü"... Yazarı Gürhan Tümer. Okulun ilk günü de stüdyodaki hocalarımdan birisi Gürhan Tümer'di. Bu kitap, diğerleri ve Gürhan hocamın 2014 yılında aramızdan ayrılışına değin olan tüm paylaşımlarımızdan anlamaya, öğrenmeye çalıştığım her şeyin yanısıra öğrendiğim, mimarlığın çok farklı boyutları olduğu ve öncelikle bir düşünce eylemi olduğuydu.

Dürriin Süer: "Mimarlığı seviyorum. Bir meslek ve iş olarak değil. Mimarlığın kişiye, hayat algısını etkileyen, yaşadığı ortamları ilişkilendirerek bir bakış kazandırdığını düşünüyorum. Ortamla daha haşır neşir bir ilgi durumunuz oluyor. Kimi zaman çatışmacı, kimi zaman daha uzlaşıcı.... Yaşamımda iş olarak ayrı bir yere koyamıyorum mimarlığı... Yaşama ait sorgulayışlar, öngörüler karşınıza proje olarak çıkıyor. Tasarımınız sizin ortama karşı duruşunuz, tavrınız aslında."

M.K.: Ailem İzmir'de yaşıyordu. İlkokuldan itibaren bütün eğitim yaşamım aynı şehirde geçti. Üniversitede de başka bir şehri tercih etmeyi düşünmedim. İzmir'de tek üniversite Ege'ydii. Tercihlerimi buradan yaptım. Ege olarak girdim DEÜ olarak mezun oldum. Üniversite dönemi benim için çok keyifli, rahat, eğlenceli geçen bir dönemdi. Hocalarım Çetin Türkçü, Necati Şen, Orcan Gündüz, Göksel Sezer, Ziyaeddin Bilgin, Gürhan Tümer'di. Pek çoğu ile dost ve meslektaş olarak hala ilişkimiz sürüyor.

Metin Bey; mezun olduktan sonra pratik hayata atılmış ve 2 sene sonra kendi ofisinizi kurmuşsunuz... Bu kararı nasıl aldınız, hikayesini dinleyebilir miyiz?

M.K.: Mezun olduktan sonra iki yıl Selay İnşaat'ta Bedri Selay ile birlikte çalıştım. Konut kooperatiflerine proje ve inşaat işleri yapan bir ofistii. İlk uygulama deneyimlerimi burada kazandım. İşlerde yavaşlama olunca başka bir iş aramaya başladım. O sıra gazetede gördüğüm bir ilanda, bir inşaat mühendisi yanına mimar ortak arıyordu. Görüşmeye gittim. Ofisi olan, proje ve inşaat işleri yapan bir inşaat mühendisi kendi projelerinin mimarisini ve resmi iş takiplerini yapma karşılığı bir ofis ortağı arıyordu. Mahir Keçik ile böyle başladık. Yaklaşık beş yıl onun mekanında, hem onun işlerini hem de kendi projelerimi yaptım. Yarışmalara girdim. Daha sonra Mahir Bey işi bırakma kararı aldı. Ben de onun mekanından ayrılıp 1993 yılında kendi ofisime geçtim.

Peki ilk projelerinizi nasıl aldınız? Genç bir ofisi ayakta tutmaya çalışmanın zorluklarını yaşadınız mı?

M.K.: Mesleğe başladığımda iş ortamını, yapışatçı müteahhitler ve kooperatifler aracılığı ile sunulan konut stoğuna proje üretmek oluşturuyordu diyebilirim. Çok sayıda apartman ve yazlık site projesi yaptım. Yönetmeliğin verdiği maksimum kapalı mekan hakkını ve hatta mümkünse fazlasını sağlayabilecek, hızlı ve ekonomik olarak maledilebilecek proje taleplerini karşılamaya çalışıyorduk. İmar kısıtlılıkları ve işveren talepleriyle başetmeye çalıştığımız, öğrenmeye çalıştığımız bir dönemdi. Mimari yarışmalara ilgiliiydim. İlk yarışma deneyimim Emre Ergül'le birlikte katıldığımız Maslak Askeri Hastane proje yarışması olmuştu. Sonra Sevilla Expo'su Türk Pavyonu yarışmasına katıldık Serdar Bayram ile... Herhangi bir ödül almadı projeler ama mesleki anlamda eğitici bir süreçti.

O yıllarda sık sık ülkede ekonomik kriz yaşınyordu. Dönem dönem işlerin tamamen durduğu oldu. Benim maket yapımına da bir ilgim vardı. Özellikle çizimlerin, sunumların bugünkü gibi bilgisayar programları aracılığı ile yapılmadığı o dönemlerde maket projenin sunumunda etkili bir araçtı. Bu dönemlerde maket işleri de yaptım. Kontrollükler yaptım. Mimarlık hizmet alanları içindeki çeşitli faaliyetleri denedim aşımda ayakta kalmak için. Hepsinden bir kazanımım oldu diye düşünürüm.

Dürriin Hanım; siz ise öncelikle akademik hayatı tercih etmişsiniz. Akademik kariyeri hedeflerken mesleki pratiğe bakışınız nasıldı? Bir yandan yarışmalara katıldığınız için mimarlık pratiğinden hiç kopmadınız mı sanırım...

D.S.: Ben lisans eğitimini tamam-

Dürriin Süer

layınca hemen üniversiteye asistan olarak girdim. Mimarlığın başka bir alanında faaliyet göstermek gibi bir isteğim, düşünçem olmadı o dönem. Meslek pratiğinde işin ticari boyutu ve onun yansımalarıyla yüzleşmek gerekecek diye düşündüm ve bunu istemedim. Akademik ortam hep cazip olmuştu benim için. Bu dünya, kişiyi besleyen, motive eden bir ortam. Genç, dinamik bir profil içinde yaşıyorsunuz. Çok severek ve keyif alarak yaşadım bulunduğum süre içinde okulda. 2007 yılı, benim de biraz değişiklik aradığım ve özgürleşmek istediğim bir dönemdi. Ofisteki iş potansiyeli, içeriği de beni cezbetmeye başladı ve üniversiteden ayrılma kararı alarak tam zamanlı mesleğin pratik dünyasına geçiş yaptım. Aktif olarak yer almasam da, iş benim hayatımda ben de ofisin hayatında hep var olduk. Yarışmalara girdik, proje tartışmalarına, değerlendirmelerine müdahil oldum, pratik süreçlerin nasıl yaşandığına tanıklık ettim. Bu tanışıklığa rağmen, meslek yaşamının başka bir öğrenme süreci de burada başladı.

Peki 19 yıllık akademik hayatı bırakarak tamamen serbest meslek yaşamına geçmek nasıl bir karardı? Hiç pişmanlık duyduunuz mu?

D.S.: Hayır, hiç pişmanlık duymadım. Ne üniversitede geçirdiğim dönem için, ne de meslek pratiğine geçiş yaptığım için... Pişmanlığın ötesinde,

zamanlamaları doğru olan kararlar olduğunu ve sıralamanın benim için uygun olduğunu düşünüyorum. Üniversiteden mezun olduğum zaman serbest meslek pratiği içinde yer alsaydım, yol almakta çok zorlanırdım gibi geliyor.

Akademik ortamdaki araştırmalarınız ve tezleriniz bugün mimari pratikte sizi besliyor mu? Akademik alt yapı serbest hayatta ne tür avantajlar ve dezavantajlar sağlıyor?

D.S.: Mimari proje üretiminde, tasarım sürecinde bu çalışmaların sonuçlarının birebir karşılıklarını aramak, tasarıma yansıtma gibi bir durum olmuyor. Ancak bu çalışmalardaki birikimin tasarım sürecine, problemi tarif etmeye, çözüm üretiminde alternatif yaratmaya ana fikir belirlemeye katkısı olabilir. Akademik çalışma pratiğinin eleştirel bakışı ve kavramsallaştırma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum. Ancak olumsuz olarak değerlendirilir mi bilemiyorum, kararları sorgulamayı sonlandıramıyorsunuz bazen. Bu durum pratik dünyanın hızlı hareket geliştirme tutumu ile çelişiyor.

2007 yılında birlikte çalışmaya başladığınız ofiste nasıl bir ortam, hangi projeler vardı?

D.S.: Ofiste çalışmaya başladığımda Olive Park Evleri inşaatı tamamlanmak üzereydi. Urla Meydan ve Çarşı projesi vardı. Bir yandan bu projelere dahil

Metin Kılıç: "Tüm meslek yaşamım İzmir'de geçtiği için kıyaslama yapmam ne kadar doğru olur bilemiyorum ama İzmir aristokrasisinin mimar ile çalışma geleneği var. Bunun iş ortamına yansması, işveren mimar ilişkilerinin uzun soluklu olması, diye düşünüyorum."

olurken, bir yandan da ofisteki ilk yılın öneri projeler üzerine çalışmakla geçti. Çok sayıda, konut ve çeşitli proje teklifleri hazırladık bu da benim için tam bir uyum süreci oldu.

Olive Park Evleri o dönemin işlerinden biri olarak mesleki yolculuğunuzda nasıl bir önem arz ediyor?

M.K.: Olive Park Evleri ofisin o güne kadar yaptığı işlerden farklıydı. Tam lüks konut sitelerinin, kent dışındaki kapalı sitelerin İstanbul'da yoğun olarak uygulandığı, İzmir içinse yeni yeni başladığı, yabancı yatırımcıların işveren olarak sektörde görülmeye başladığı bir dönemdi. Olive Park da bir yabancı yatırımcı projesiydi. Bu projede mekansal, mimari talepler alışılage-

lenden farklıydı. Olive Park'ın diğer projelerden bir farkı da, hem tasarım hem uygulama aşamalarının bizim tarafımızdan yürütülmesi oldu. Biz aslında bir tasarım ofisiyiz ama bazı işlerde projenin, işveren adına yükleniciliğini yaptık ki bu projede onlardan biri.

D.S.: Büyük bir projeydi. Konsepti gereği otuz farklı ev tasarlandı. Her biri 300-400 metrekare arasında büyüklüklere sahip. Kişiselleştirme, aidiyet yaratma gibi konuları çalıştığımız bir proje oldu. Ama asıl önemlisi zamansal anlamda kendi sınırlarımızı sınımladık. Çünkü hem tasarım, hem de uygulama çok hızlı ilerledi.

Konut projeleri yapmayı seviyor musunuz? Konut tasarımlarındaki genel yaklaşımınızı nasıl özetlersiniz?

D.S.: Mimarlıkla yalnızca işlevsel bir nedensellik üzerinden değil, daha pek çok girdinin varlığı ile sempati kuruyorum aslında... Konut projeleri çok keyifli, bir o kadar da zor projeler. Eylemler çok bilindik, tanıdık ama bir o kadar da kişisel, kişiye özel bir mekan konut.

Olive Park Evleri kullanıcıya özel mekanlar ama karşınızda kullanıcı yok... Yatırımcının sizden beklentisi ise tasarlayacağınız mekanın bir pazarlama materyali olarak değerli olması. Biz de burada kişiselleştirmeyi, kimliklendirme ve aidiyet yaratma durumlarını önemsedik. Bağımsız, kendine ait ortamda ama aynı zamanda bir arada olma durumuna çözümler aramaya çalıştık. Bu projede önemsedığımız buydu.

M.K.: Ortak mekanların varlığı... Özellikle konut sitelerinde insanların sosyalleşebilecekleri mekanların varlığını önemsiyoruz. Konut birimlerinin değişebilme potansiyellerini zorluyoruz. Yani, esnek olma durumu...

Bir röportajınızda ofis olarak yarışma projelerinden kopmayan bir yapınız olduğunu dile getirmişsiniz. Yarışmaları fikrinsel jimnastik olarak değerli buluyor musunuz? Aynı zamanda potansiyel iş kaynağı olarak da değerlendiriyor musunuz?

M.K.: Mesleki olarak kişiyi geliştiren bir süreç, yarışma ortamı. Mesleki faaliyetlerimizde ağırlıklı bir yer tutmasa da, mimari yarışmalara mezun olduğumdan beri ilgi gösterir, izlerim. Yıllık ortalamız bir-iki yarışmadır. Özellikle İzmir'de, yaşadığımız ve mesleki faaliyet gösterdiğimiz şehirde açılan yarışmalara proje vermek istiyoruz. Geçen yıl "Tasarım Koridorları", bu yıl da "Konak Belediye Binası" ve "Gazi-emir Kentsel Tasarım" yarışmalarına katıldık.

D.S.: Yarışmalar ortamını ve yarışma yoluyla proje elde edilmesini çok önemli görüyorum. Yarışmalar hem mesleki gelişmeyi, motivasyonu dinamik tutan bir ortam sunuyor, hem de mimari ortamın, fiziksel çevrenin nitelikli gelişimine katkı koyuyor. Tasarım ve kontrollük kapsamlı olan mimarlık hizmetlerimiz içinde yarışmalar iş elde etme aracı olarak öncelikli bir yer almıyor. Ofisin iş yoğunluğu ve bizim motivasyonumuz uygunsuz veya konu, yer ilgimizi çekiyorsa yarışmalara katılmıyoruz. Süreçteki dinamizm, araştırma, yorumlama, karar verme aşamaları, sonuçlanmasının ardından farklı yaklaşımları izlemek, değerlendirmek ve tartışmak kişiyi motive ediyor, birikimini zenginleştiriyor ve deneyim kazandırıyor. Bu bağlamda yarışmalar, akademik ve pratik düşünce ve eylem biçimlerini içeren çok değerli ortamlar.

Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği (OİB) Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi de ödüllü projelerinizden biri... Projenin ve sizin için öneminden söz eder misiniz?

M.K.: Bu davetli bir yarışma sonucu elde edilmiş bir projedir. Bir yarışma projesi olarak sürecin çok hızlı işlediği bir iş oldu. Yarışmaya davet çağrısı almak ile okulda eğitimin başlaması arasında 24 aydan daha kısa bir süre var. 32 bin metrekarelik bir projenin tasarlanması, yasal süreçlerin geçilmesi ve inşa edilip yaşama geçmesi... Çok tempolu bir çalışma dönemi idi. İşveren talebini çok iyi tarif etti, süreci çok iyi yönetti... Her anlamda tam bir ekip çalışması oldu. Bizim adımıza yine sınırlarımızı sınırdığımız bir işti.

D.S.: Ofiste tam zamanlı çalışmaya başladığım dönemde her aşamasında yer aldığım, tüm süreci yaşadığım bir proje olarak iltti. Fikir projelerini yarışmaya sunduk, uygulama projelerini hazırladık, yapım ihalesi sonrasında kontrollüğümüz oldu. Okulun açıldığı ilk güne kadar oradaydık. Benim için çok heyecanlı bir süreçti. Ortaya çıkan sonuçtan memnun olduk ve bu projeye bizi onurlandıran pek çok durumu yaşadık. Yapı dahlında Ulusal Mimarlık Ödüllü aldık. Mies van der Rohe ve Aga Khan ödüllülerinin Türkiye adayları arasında yer aldık. İşverenimizle Arkitera İşveren Ödüllü'nü paylaştık.

Hastane projeleri de portföyünüzde belirli bir ağırlığı oluşturuyor. Nasıl bir uzmanlık gerektiriyor hastane projesi yapmak?

M.K.: Ashnda bu fonksiyonel ayrışma bilinçli bir uzmanlaşma durumu değil. İş yaptığımızda dönem tercihleri, eğilimleri doğrultusunda yaptığımız işte bir birikim, deneyim kazanıyorsunuz. İşveren de taleplerine cevap buluyorsa önümüzde böyle bir alan açılmış oluyor. Ashnda her proje benzer bir süreçle ama kendi özgenel çözüm biçimini buluyor. Topografya, manzara, tarihi doku, yeşil doku gibi yere ait veriler ta-

sarımın temel yaklaşımını oluşturan, önemsedığımız veriler bizim için tasarım sürecinde. Bir anlamda konumlanma, biçimlenme kararlarının üzerinde programı uyguluyoruz. Sağlık yapısı, hastane gibi tipolojilerde işleyiş şeması, hijyen koşulları gibi fonksiyonun öne çıktığı bir durum oluyor. Bu işleyiş kavramış olmak, materyali tanımak, yasal kısıtlılıklara hakim olmak sanırım bir uzmanlık geliştirmeye başlıyor.

İzmir'de mimar olmanın/mimarlık ofisi yürütmenin farklı bir nosyonu bulunuyor mu?

D.S.: İzmir, özellikle İstanbul ile kıyaslandığında ölçek farklılığının yanı sıra daha yavaş ve sakin bir şehir. Daha temkinli ilerleyen bir yapısı var. Son dönemde birçok kentin yaşadığı 'büyüme ve gelişmeyi' yavaş yaşayan bir kent. Bu temkinli ve kamu yararı odaklı kentsel ortamda, özellikle İstanbul'a göre

Dürriin Süer: "Mimari proje üretiminde, tasarım sürecinde bu çalışmaların sonuçlarının birebir karşılıklarını aramak, tasarıma yansıtımak gibi bir durum olmuyor. Ancak bu çalışmalardaki birikimin tasarım sürecine, çözüm üretiminde alternatif yaratmaya, ana fikir belirlemeye katkısı olabilir. Akademik çalışma pratiğinin eleştirel bakışı ve kavramsallaştırma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum."

yapı üretimi daha az olabilir... Ofis ve iş kapasiteleri daha sınırlı... Tabii bunlar niceliksel kısıtlılıklar.

30-40 yıl öncesinde İzmir'de mimar-müteahhit kimlikli ofisler bulunuyordu. Günümüzde ise tasarım ofislerinin sayısı hayli yüksek. Mimari proje yarışmalarına katılım oranı düşüktü. Şimdi ise özellikle genç ofisler için yarışmalar Ankara ve İstanbul oranında katılımın sağlandığı ve başarı elde edilen bir hal aldı İzmir'de.

M.K.: Tüm meslek yaşamım İzmir'de geçtiği için kıyaslama yapmam ne kadar doğru olur bilemiyorum ama İzmir aristokrasisinin mimar ile çalışma geleneği var. Bunun iş ortamına yansımalarının, işveren mimar ilişkilerinin uzun soluklu olması olduğunu düşünüyorum.

Özel sektörün merkezi olarak kabul edilen İstanbul'a yerleşmeyi veya ofis açmayı hiç düşündünüz mü?

D.S.: Hayır. Böyle bir düşüncemiz olmadı. İzmir'de yaşamayı ve üretmeyi seviyoruz. Bu kentin temposu bize uygun. Son dönemlerde yalnızca İstanbul'da değil, başka kentlerde de izlediğimiz, bana göre kontrolden çıkmış sermaye odaklı üretim tarzına, hızına, ilişkiler sistemine, temkinli yaklaşmak istiyoruz galiba. İçerik olarak da sorguladığımız bir sistemin içinde var olmaya karşı mesafeliyiz, diyelim. Çok büyük işler, büyük ofis organizasyonlarını gerekli kılıyor diye düşünüyorum. Yaklaşım olarak yaptığımız her işe her boyutu ile hakim olmak istiyoruz. Bunu ne kadar başarabildiğimizi bilmiyorum ama İzmir'de olmaktan memnunuz ben.

M.K.: Ofisin İzmir'de olmasından, burada yaşıyor olmaktan memnunuz. Başka bir şehirde ofis açmayı düşünmedik. Ancak bu diğer şehirlerde proje yapmayız anlamında değil tabii ki.

Mimarlık pratiğine bakışınızı nasıl özetlersiniz? Sizin için vazgeçilmez olan ve mimarlığınızı biçimlendiren prensipler hangileri?

D.S.: Mimarlığı seviyorum. Bir meslek ve iş olarak değil. Mimarlığım kişiye, hayat algısını etkileyen, yaşadığı ortamla ilişkisini anlamlandıran bir bakış kazandırdığını düşünüyorum. Ortamla daha haşır neşir bir ilgi durumu oluyor. Kimi zaman çatışmacı, kimi zaman daha uzlaşıcı...Yaşamımda iş olarak ayrı bir yere koyamıyorum mimarlığı... Yaşama ait sorgulayışlar, öngörüler karşınıza proje olarak çıkıyor. Tasarımınız sizin ortama karşı duruşunuz, tavrınız aslında.

M.K.: Mimarlık keyif olarak gerçekleştirildiği bir eylem alanı. Mimarlık pratiğini, tasarım, inşaat faaliyetler ve kullanım aşamalarını içeren bir bütün olarak görüyorum. Bu bütünü oluşturan, mimar dışında farklı aktörler var ve hepsi sonucu bir şekilde etkiliyor. Mimarın sürece dahil olan tüm bu aktörlerle kurduğu diyalog ve iletişimin sürekliliği benim için önemlidir.

Projelerle ilgili üretim süreciniz nasıl? Projeyi alıp teslim etmenize kadar geçen süreçte nasıl bir sistemle hareket ediyorsunuz?

M.K.: İşveren görüşme talep ettiğinde genellikle ilk görüşmede ikimiz de olmayı tercih ediyoruz. Kişiyi tanımak, taleplerini, isteklerini anlamak ve değerlendirmek için ikimizin yorumları da önemli oluyor. Konuyu öğrendikten sonra, yeri görüyoruz birlikte... Orada biraz bulunmak istiyoruz. Yeri tanıma ya çalışıyoruz. Yerin verileri önemli bizim için. Bu nedenle yarışmalarda da yer görme istenirse bile biz mutlaka görmek isteriz.

D.S.: Araziyi, bulunduğu yeri tanı-

Metin Kılıç

mak, konuya, tavır geliştirmekte çok önemli bir girdi. Araştırma yapıyoruz, program ve yer ile ilgili örnekleri inceliyoruz. Bazı projelerde benzer örnekleri gidip görüyoruz. Yarışma projeleri için de geçerli bu. Troya Müzesi yarışmasına hazırlanırken Atina Akropolis Müzesi'ni gezmiştik. Bir anlamda deneyimlemek, görmek için neden yaratmış oluyoruz.

Tasarım ana fikrini belirlerken, genellikle farklı alternatifler üretip, arasından seçmek biçiminde değil, süreci birlikte uzlaşarak, birbirimizi ikna ederek yaşıyoruz. Farklı kararlar çıkarsa uzlaşmaya çalışıyoruz. Daha sonra işverene sunuyoruz.

M.K.: İşverenin projeyi onaylaması aşamasından sonra uygulama projelerinin hazırlanması, resmi kurum onayları... İnşaat sürecinde de kontrol olarak bulunmak genelde talebimiz oluyor ama her işverenin kontrollüğü talep etmiyor. Müellif olarak inşaat sürecinin içinde olduğunuz zaman projeden sapsalar daha az oluyor. Uygulama aşamasında çıkan sorunlara müellif olarak projenin özüne dokunmadan müdahale edebiliyorsunuz.

Kaç kişilik bir ekibiniz var? Sorumluluklar nasıl dağılıyor?

D.S.: Biz büyük bir ofis değiliz. Hatta küçük bir ofis olduğumuzu söyleyebiliriz. Metin ve benim dışımızda bir veya iki kişinin eklendiği bir ekibimiz var.

Standart yapıyı bu boyutta tutmak istiyoruz. Ancak iş yoğunluğuna göre büyüyebilme durumu oluyor. Özellikle uygulama projelerinde dışarıdan destek alabiliyoruz. Ofis sahibi, genç mimari ekiplerle çalışma ortaklıkları kuruyoruz. Mesela, Not Mimarlık, Serdar Üslubaş ve Merih Feza Yıldırım zaman zaman destek aldığımız veya bazı işlerde ortaklık yaptığımız meslektaşlarımız. Olive Park Evleri, OIB Teknik Lise gibi özellikle zamanın çok önemli olduğu projelerde 14 - 15 kişiyi çıktı ekip. Ayrıca, pek çok yarışmaya birlikte katıldığımız, öğretim üyesi arkadaşımız Deniz Güner'i de katkısıyla ekibimizden ayrı düşünmüyorum.

M.K.: Genelde sorumluluk bize ait, ama ekip küçük olunca herkes herşey ile ilgileniyor. Bu bizim tercih ettiğimiz bir durum. Öneri hazırlarken taslak projeyi Dürriin ile çalışıyoruz; ofisteki arkadaşların değerlendirmeleri, yorumları, katkıları önemli. Teklif sunumları, uygulama projeleri, maket bir proje sürecinde herkes müdahil oluyor. İş bazında ayrı ayrı çalışmıyoruz.. Her işin, her aşamasında ortak karar, ortak üretim... Hedef, sistem bu... Boyut büyüdükçe bunu sağlamak daha kolay.

Mimarlıkta ofis ve ekip yönetimi sizce ne tür bir önem taşıyor? Bu anlamda ofisin ortakları olarak sorumlulukları nasıl paylaşıyorsunuz?

D.S.: Ben ofiste tam zamanlı çalışmaya başladığımızda yeni dünyayı her boyutu ile tanımak için her işi, her etabı Metin ile birlikte paylaşıyorduk. İşveren görüşmeleri, tasarım, projelendirme, kontrollük süreçleri. Benim yeni ortamı tanıma sürecim diyebiliriz. Bir tek resmi kurumlarla ilişkilerde mesafeli olmak istedim. O ilişkiler her zaman Metin'in sorumluluk alanında oldu.

Son zamanlarda iş bölümü yapar gibiyiz. Yine işleri ayırmıyoruz. Her iş ortak üretim olarak sürüyor. Tasarım kararlarını, tartışmaları, işveren sunumlarını birlikte yürütüyoruz. Ama bazı işlerde uygulama projesi ve kontrollük aşamaları daha çok Metin'in üstüne kaydı.

M.K.: Zamanla farklı ilgi alanları, kişisel beceriler ile ilgili olarak doğal bir iş bölümü gelişti. Dürriin işlerimizin tanıtımı, yazı veya sunum hazırlıkları ve ofis yönetiminde daha ağırlıklı rol alıyor.

Büyümeyle ilgili planlarınız var mı?

M.K.: Memnunuz. Az önce de ifade ettiğimiz gibi iş bazında genişleme, büyüme kapasitesi geliştirdik. Potansiyelimizi en verimli kullanacağımız ölçüde tutuyoruz.

D.S.: Yarışmalar içinde farklı disiplinlerle çalışma pratikleri yaşıyoruz. Örneğin, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin kıyı bölgesinde, çalışılan alan içindeki bir projeye, Bayraklı bizim çalışma bölümümüzde. Burada da endüstri ürünleri

tasarımcıları, peyzaj mimarları, kentsel tasarımcılarla birlikte çalıştık. Bu hareketlilik, çeşitlilik bizi daha motive ediyor.

Yurtdışı hedefleriniz var mı? Uluslararası yarışmalara katılıyor musunuz?

D.S.: Yurtdışı reddettiğimiz bir durum değil, ama özel bir hedef ve çabamız yok.

M.K.: Ben istiyorum uluslararası bir yarışmaya katılmayı ama şimdiye değin olmadı. Bu günlerde Bulgaristan'ın Varna şehrinde açılmış bir yarışma var. Kent merkezinde kütüphane binası... Düşünüyoruz, hatta yeri bile gördük....

Topografya ve peyzaj, projelerinizi biçimlendiren önemli unsurlar arasında görünüyor. Projelerinizde sürdürülebilirliğe ve çevresel değerlere olan yaklaşımınız nasıl?

D.S.: Bir projeye başlarken, tasarlama sürecinde pek çok durumdan etkileniyor mimar.

Bizim için yere ait veriler değerli; fiziksel ortam, topografik durum, bitki örtüsü, manzara vb., tarihi veya geleneksel doku, mevcut yapıları, ayrıca tasarlanacak yapının işlevi, program önemli... Tüm bunları anlamaya, kavramaya çalışıyoruz. Aslında bu veriler üzerinden yaklaşım geliştirdiğimizde müdahaleniz, tasarımınız, projeniz oraya ait oluyor. Proje mutlaka bulunduğu çevreyi değiştiriyor ama mevcut durumu redderek, dışlayarak, ona yabancı olarak değil... Yani hedeflediğimiz bu... Yaklaşımımız.

M.K.: Şimdiye kadar yaptığımız projelerde yeşil bina sertifikası almak işverenlerin başlangıçta hedefi olmadı. Yani bizim için sertifika kriterleri bir veri olarak girmedi tasarım sürecine. OIB Teknik Lise yönetimi okul hayata geçtikten bir süre sonra Breacem Sertifikası için başvuruda bulundu. Şu anda bina böyle bir sertifikayı alan kamudaki ilk eğitim yapılarından biri olma özelliğini taşıyor.

Doğal taş kullanımı ile ilgili de bir ödülünüz de bulunuyor. Malzemelere olan yaklaşımınız nasıl?

M.K.: Binaların bozulmadan, düzgün yaşlanmalarını önemsiyorum. Sıva ve boyalı dış yüzeylerin binaların kullanım ömrünü olumsuz etkilediğini, binanın eskimesini hızlandırdığını düşünüyorum. Bu nedenle bir yüzey kaplaması öneriyorsak, yüzeyleri sıvayıp boyamak yerine taş, ahşap gibi doğal malzeme ile kaplamayı tercih ediyoruz.

Ödüller sizin için ne anlam ifade ediyor? Ödüllere başvuruyor musunuz?

D.S.: Ödül kişiyi onurlandıran, motive eden, güveni pekiştiren bir durum. Tabii ki mutlu oluyoruz. Eğer yaptığımız işe siz de inaniyorsanız, sürecin istediğimiz gibi işlediği ve sonuçlandığı bir işiniz ise, bunun görüldüğünü hissediyorsunuz. Bu hoş bir duygu. Bu anlamda OIB okul projesi ile biz çok onurlandık.

M.K.: Evet, ödül kişisel motivasyonu besliyor. Bir yandan da iş ortamında bazı işverenler için pazarlama gücü olarak görülüyor. Örneğin, projelerini yaptığımız birkaç işveren için projelerinin 'ödüllük' bir iş olması talepleri arasındaydı.

Yaratıcılığınızı ve üretkenliğinizi nasıl besliyorsunuz?

D.S.: Biz mimarlık ortamını, günceli takip etmeye çalışıyoruz. Teknolojik gelişmeleri, yeni malzemeleri, tasarım yaklaşımlarını, ifade biçimlerini, kendimizi yenileme çabası içinde oluyoruz. Takip ettiğimiz işleri, projeleri görmek istiyor, bu amaçla sık sık geziler yapıyoruz.

Seyahat etmek sizin için nasıl bir önem taşıyor?

M.K.: Seyahat etmek kişiyi besleyen bir eylem... Ben gezmeyi, görmeyi, keşfetmeyi seviyorum. Tüm dünyayı görmek gibi bir hedefim vardı gençliğimde. Hatta evimizin duvarlarından birinde duvar büyüklüğünde bir dünya haritası asılıydı. Farklı coğrafyaları, kültürleri görmek, izlemek, kısa süreli de olsa yaşamak...

D.S.: Mekamı görmek, dokunmak, koklamak, dinlemek, deneyimlemek önemli... Kenti, yeri, binayı, yaşam kültürünün mekana yansımaları biçimini hissetmek, gezilerle mümkün oluyor. Bu bağlamda geziler bizim yaşam programımızda mutlaka yer alan bir eylem.

Şu an ofisin yoğunlaştığı işler genel olarak hangi türlerini kapsıyor? Üzerinde çalıştığınız güncel projeleriniz hangileri?

D.S.: Güncel durumda yine bir yarışma için çalışıyoruz ama henüz katılma kararını netleştirmedik. Yalnızca üzerinde düşünüyoruz. İAOSB Meslek Lisesi binasının inşaatı devam ediyor. Metin, kontrollüğünü sürdürüyor.

M.K.: Susurluk'ta tasarladığımız bir kaplıca tesisi vardı. O da inşaat aşamasına geldi. Şu anda uygulama sürecini takip ediyoruz. Ayrıca geçen yıl İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin açtığı Tasarım Koridorları yarışmasında ödül alan projemizin uygulama aşamaları için çalışıyoruz.

Yakın ve uzak gelecekteki hedefleriniz neler?

M.K.: Kentsel sorunlar için düşündüğümüz öneriler var. Gerçekleştirme şansını birgün bulurum belki...

D.S.: Doğduğum, büyüdüğüm bu coğrafyada insanca yaşamak... Sağlık ve huzurla...

